

DE DIVISIES VAN HET VELDLEGER GEDURENDE DE EERSTE WERELDOORLOG

Gebaseerd op teksten uit het boek “De Tieltse soldaten in de Eerste Wereldoorlog” met toestemming van Carlos Heytens, auteur, en de heemkundige kring “De Roede van Tielt”, uitgever

ZOMER 1914 EN DE MOBILISATIE.

Door de wijziging van de militiewet in 1913 (wanneer alle fysiek geschikte mannen worden opgeroepen, in tegenstelling tot de voorgaande systemen van conscriptie en het oproepen van één zoon per gezin) groeien de nieuwe militieklassen sterk aan, waardoor een groter leger kan worden uitgebouwd. De militaire organisatie van einde 1913 weerspiegelt uiteraard deze evolutie, met een uitbreiding van de infanterie, cavalerie, artillerie en genie. Het veldleger bestaat uit zes legerdivisies (D.A.) en een cavaleriedivisie (D.C.), alle met elementen van de vier wapens (infanterie, cavalerie, artillerie en genie). De nieuwe legerdivisies bestaan elk uit drie of vier¹ gemengde brigades (Br. mixte), één cavalerieregiment, één artilleriesregiment, één geniebataljon, één vervoerkorps en één sectie telegrafisten. Een gemengde brigade op vredesvoet is samengesteld uit:

- één infanterieregiment met een staf en drie bataljons, elk met vier compagnieën² bestaande uit drie pelotons;
- één mitrailleurcompagnie (Cie M.) toegevoegd aan de staf van het infanterieregiment³;
- één artilleriesgroep, bestaande uit drie bereden batterijen met elk vier kanonnen van het type C. 75 TR.

Op oorlogsvoet wordt elke gemengde brigade versterkt met een ontdubbeld infanterieregiment en een gendarmeriepeloton (Gd). De mitrailleurcompagnie komt dan onder het bevel van de commandant van de gemengde brigade.

De nieuwe cavaleriedivisie bestaat zowel op vredesvoet als op oorlogsvoet uit drie cavaleriebrigades met elk twee cavalerieregimenten, het bataljon karabiniers-wielrijders, één groep rijdende artillerie met drie batterijen van vier kanonnen van het type C. 75 TR en een vervoerkorps.

In 1914 is het leger nog volop bezig met de invoering en uitwerking van deze nieuwe organisatie en bij het uitbreken van de oorlog is de aanpassing nog niet volledig doorgevoerd. Zo krijgen de artilleriesgroepen van de legerdivisies hun derde batterij pas in april 1914. De artilleriesregimenten op niveau van de legerdivisies beschikken ook nog niet over de voorziene houwitsergroepen. De Ob. 105A-houwitsers zijn wel besteld bij de firma Krupp, maar de levering wordt steeds uitgesteld. Bij de cavaleriedivisie ontbreekt de derde brigade.

Infanterie

De nieuwe organisatie vereist op vredesvoet een twintigste infanterieregiment. Daarom wordt het regiment karabiniers (C.) opgesplitst in het 1^e en het 2^e regiment karabiniers. Beide regimenten bestaan nu uit drie bataljons, genummerd I, II en III, elk met vier compagnieën, zoals de meeste andere infanterieregimenten. Het 2^e karabiniers wordt bij het 1^e karabiniers in de Prins-Boudewijnkazerne te Brussel ondergebracht. Het 1^e karabiniers behoudt zijn regimentsschool in Waver en het 2^e karabiniers krijgt een eigen school in Nijvel. Het Ve bataljon van het oorspronkelijke regiment, de karabiniers-wielrijders,

wordt op 15 december 1913 een onafhankelijk bataljon karabiniers-wielrijders (Bn C.cy.), toegevoegd aan de nieuwe cavaleriedivisie, met Vilvoorde als garnizoensstad.

De ontdubbelde linieregimenten (Li.) krijgen het nummer van het actieve regiment verhoogd met 20. Bij de regimenten jagers te voet (Ch.) wordt het nummer van het actieve regiment verhoogd met 3 en bij de regimenten karabiniers met 2. Het enige regiment grenadiers (Gr.), dat op vredesvoet geen nummer heeft, krijgt bij het ontdubbelen het nummer 1 en het ontdubbelde regiment het nummer 2. De drie bataljons van het actieve regiment en het ontdubbelde regiment krijgen de nummers I, II en III. Bij het 14^e linieregiment, dat vier bataljons heeft, wordt de nummering aangepast.

Overzicht van de infanterie in de Legerdivisies

1	2 ^e Br. mixte	staf, 2 ^e en 22 ^e linie, 2 ^e Cie M.	4	8 ^e Br. mixte	staf, 8 ^e en 28 ^e linie, 8 ^e Cie M.
D.	3 ^e Br. mixte	staf, 3 ^e en 23 ^e linie, 3 ^e Cie M.	D.	10 ^e Br. mixte	staf, 10 ^e en 30 ^e linie, 10 ^e Cie M.
A.	4 ^e Br. mixte	staf, 4 ^e en 24 ^e linie, 4 ^e Cie M.	A.	13 ^e Br. mixte	staf, 13 ^e en 33 ^e linie, 13 ^e Cie M.
2	5 ^e Br. mixte	staf, 5 ^e en 25 ^e linie, 5 ^e Cie M.		15 ^e Br. mixte	staf, 1 ^e en 4 ^e jagers te voet, 15 ^e cie M.
D.	6 ^e Br. mixte	staf, 6 ^e en 26 ^e linie, 6 ^e Cie M.	5	1 ^e Br. mixte	staf, 1 ^e en 21 ^e linie, 1 ^e Cie M.
A.	7 ^e Br. mixte	staf, 7 ^e en 27 ^e linie, 7 ^e Cie M.	D.	16 ^e Br. mixte	staf, 2 ^e en 5 ^e jagers te voet, 16 ^e Cie M.
3	9 ^e Br. mixte	staf, 9 ^e en 29 ^e linie, 9 ^e Cie M.	D.	17 ^e Br. mixte	staf, 3 ^e en 6 ^e jagers te voet, 17 ^e Cie M.
D.	11 ^e Br. mixte	staf, 11 ^e en 31 ^e linie, 11 ^e Cie M.	6	18 ^e Br. mixte	staf, 1 ^e en 2 ^e grenadiers, 18 ^e Cie M.
A.	12 ^e Br. mixte	staf, 12 ^e en 32 ^e linie, 12 ^e Cie M.	D.	19 ^e Br. mixte	staf, 1 ^e en 3 ^e karabiniers, 19 ^e Cie M.
	14 ^e Br. mixte	staf, 14 ^e en 34 ^e linie, 14 ^e Cie M.	A.	20 ^e Br. mixte	staf, 2 ^e en 4 ^e karabiniers, 20 ^e Cie M.

Bij de mobilisatie van 15 december 1913 tot 15 december 1914 wordt de infanterie, zoals voorgeschreven, als volgt ingedeeld:

- militieklassen 1911 en 1909: volledig naar de actieve infanterieregimenten;
- militieklassen 1912, 1910, 1908 en 1907: volledig naar de ontdubbelde infanterieregimenten;
- militieklasse 1906: opvullen van de leemtes in de regimenten;
- militieklassen 1905 tot en met 1899: volledig naar de twintig vestingregimenten.

Cavalerie

De nieuwe organisatie voorziet twaalf regimenten: één voor elke legerdivisie en zes voor de cavaleriedivisie. De acht bestaande regimenten worden dan ook met vier nieuwe aangevuld. De twee regimenten jagers te paard (Ch.Ch.) worden uitgebreid met een 3e, 4e en 5e regiment en de vier regimenten lanseniers (L.) met een vijfde regiment. De twee regimenten gidsen (G.) worden behouden. Op het ogenblik van de mobilisatie zijn echter alleen het 5^e lanseniers en het 4^e jagers te paard gevormd. Deze nieuwe regimenten krijgen Mechelen en Leuven als garnizoensstad. Door het ontbreken van de twee andere regimenten heeft de cavaleriedivisie slechts twee in plaats van de drie voorziene cavaleriebrigades (Br. C.).

Bij de mobilisatie worden de regimenten met de cavaleristen van de militieklassen 1912 tot en met 1906⁴ op oorlogssterkte gebracht.

1 D.A.	3 ^e lanseniers (Brugge)	1 ^e , 2 ^e , 3 ^e en 4 ^e Esc	4 D.A.	1 ^e lanseniers (Namen)	1 ^e , 2 ^e , 3 ^e en 4 ^e Esc	
2 D.A.	4 ^e jagers te paard (Leuven)	1 ^e , 2 ^e , 3 ^e en 4 ^e Esc	5 D.A.	2 ^e jagers te paard (Bergen)	1 ^e , 2 ^e , 3 ^e en 4 ^e Esc	
3 D.A.	2 ^e lanseniers (Luik)	1 ^e , 2 ^e , 3 ^e en 4 ^e Esc	6 D.A.	1 ^e jagers te paard (Doornik)	1 ^e , 2 ^e , 3 ^e en 4 ^e Esc	
D.C.	1 ^e Br. c.	1 ^e gidsen (Brussel)	1 ^e , 2 ^e , 3 ^e , 4 ^e en 5 ^e Esc	2 ^e Br. c.	4 ^e lanseniers (Gent)	1 ^e , 2 ^e , 3 ^e , 4 ^e en 5 ^e Esc
		2 ^e gidsen (Brussel)	1 ^e , 2 ^e , 3 ^e , 4 ^e en 5 ^e Esc		5 ^e lanseniers (Mechelen)	1 ^e , 2 ^e , 3 ^e , 4 ^e en 5 ^e Esc

Artillerie⁵

De artillerie van de nieuwe legerdivisies voorziet één groep van drie batterijen C. 75 TR per gemengde brigade, evenals een artillerieregiment van drie groepen op divisieniveau. Dit regiment telt één groep met drie batterijen C. 75 TR-kanonnen en twee groepen met elk drie batterijen Ob. 105A-houwitsers. Vermits de houwitsers niet geleverd zijn, blijven de artillerieregimenten beperkt tot één groep met C. 75 TR-kanonnen. Er zijn echter twee uitzonderingen: het 2e artillerieregiment heeft tijdelijk een tweede groep C. 75 TR-kanonnen en het 6e artillerieregiment heeft, als IVe groep, de vrijgekomen groep rijdende artillerie van de ontbonden 2e cavaleriedivisie uit de vorige organisatie van het veldleger gekregen. De artillerie van de divisies ziet er als volgt uit:

1 D.A.	Gr A./2 ^e Br. mixte	1 ^e , 2 ^e , 3 ^e Bie (Gent)		
	Gr A./3 ^e Br. mixte	4 ^e , 5 ^e , 6 ^e Bie (Brasschaat)		
	Gr A./4 ^e Br. mixte	7 ^e , 8 ^e , 9 ^e Bie (Brugge)		
	1 ^e artillerie	1 ^e , 2 ^e Bie Res (Gent)		
	I ^e Gr	10 ^e , 11 ^e , 12 ^e Bie (Brasschaat)		
2 D.A.	Gr A./6 ^e Br. mixte	22 ^e , 23 ^e , 24 ^e Bie (Antwerpen)		
	Gr A./7 ^e Br. mixte	25 ^e , 26 ^e , 27 ^e Bie (Antwerpen)		
	2 ^e artillerie	3 ^e , 4 ^e Bie Res (Lier)		
		I ^e Gr	28 ^e , 29 ^e , 30 ^e Bie (Lier)	
		II ^e Gr	31 ^e , 32 ^e , 33 ^e Bie (Leuven)	
3 D.A.	Gr A./9 ^e Br. mixte	43 ^e , 44 ^e , 45 ^e Bie (Tienen)		
	Gr A./11 ^e Br. mixte	37 ^e , 38 ^e , 39 ^e Bie (Beverlo)		
	Gr A./12 ^e Br. mixte	40 ^e , 41 ^e , 42 ^e Bie (Luik)		
	Gr A./14 ^e Br. mixte	46 ^e , 47 ^e , 48 ^e Bie (Luik)		
	3 ^e artillerie	5 ^e , 6 ^e Bie Res (Luik)		
	I ^e Gr	49 ^e , 50 ^e , 51 ^e Bie (Luik)		
4 D.A.	Gr A./8 ^e Br. mixte	58 ^e , 59 ^e , 60 ^e Bie (Laken)		
	Gr A./10 ^e Br. mixte	64 ^e , 65 ^e , 66 ^e Bie (Tienen)		
	Gr A./13 ^e Br. mixte	67 ^e , 68 ^e , 69 ^e Bie (Namen)		
	Gr A./15 ^e Br. mixte	61 ^e , 62 ^e , 63 ^e Bie (Charleroi)		
4 ^e artillerie	7 ^e , 8 ^e Bie Res (Tienen)			
5 D.A.	Gr A./1 ^e Br. mixte	79 ^e , 80 ^e , 81 ^e Bie (Oudenaarde)		
	Gr A./16 ^e Br. mixte	82 ^e , 83 ^e , 84 ^e Bie (Bergen)		
	Gr A./17 ^e Br. mixte	85 ^e , 86 ^e , 87 ^e Bie (Doornik)		
	5 ^e artillerie	9 ^e , 10 ^e Bie Res (Leuven)		
		I ^e Gr	88 ^e , 89 ^e , 90 ^e Bie (Leuven)	
6 D.A.	Gr A./18 ^e Br. mixte	97 ^e , 98 ^e , 99 ^e Bie (Brussel)		
	Gr A./19 ^e Br. mixte	100 ^e , 101 ^e , 102 ^e Bie (Brussel)		
	Gr A./20 ^e Br. mixte	103 ^e , 104 ^e , 105 ^e Bie (Brussel)		
	6 ^e artillerie	11 ^e , 12 ^e Bie Res (Brussel)		
		I ^e Gr	106 ^e , 107 ^e , 108 ^e Bie (Brussel)	
	IV ^e Gr	4 ^e , 5 ^e , 6 ^e rijdende Bie (Mechelen)		
D.C.	groep rijdende artillerie	1 ^e , 2 ^e , 3 ^e rijdende Bie (Tervuren)		

Om de veldartilleriebatterijen op oorlogsterkte te brengen, worden bij mobilisatie de artilleristen van de jongere klassen ingezet. Die van de oudere klassen worden bij de twaalf reservebatterijen van de artillerieregimenten op het niveau van de legerdivisie ingedeeld, waarmee dan de achttien bereden batterijen van de vestingartillerie worden gevormd.

Genie

Door de reorganisatie einde 1913 wordt de genie van de vestingtroepen definitief afgesplitst van die van het veldleger. Er is nu één onafhankelijk bataljon bestaande uit twee compagnieën pioniers-pontoniers per legerdivisie en een compagnie pioniers-pontoniers-wielrijders voor de cavaleriedivisie.

WINTER 1914 - 1915.

Alle eenheden van het veldleger, sterk toegetakeld tijdens de bijna drie maanden durende bewegingsoorlog, komen na de slag aan de IJzer nog zwaarder gehavend uit de strijd.

Tegen einde 1914 zijn alle nieuwe ontdebelde regimenten, uitgezonderd het 4^e jagers te voet, reeds opnieuw ontbonden. De opnieuw samengevoegde regimenten volgen dan echter geen gelijkvormige samenstelling meer en de getalsterkte verschilt naargelang de geleden verliezen.

De rijkswachtpelotons van de afgeschafte gemengde brigades worden samengevoegd tot eskadrons op divisieniveau. De legerdivisies, uitgezonderd de eerste en de vierde, hebben ondertussen ook hun cavalerieregimenten aan andere eenheden afgestaan.

Infanterie

Naar het voorbeeld van de 5e legerdivisie die al vanaf 21 augustus 1914 per gemengde brigade over een wielrijderscompagnie beschikt, krijgen de andere legerdivisies midden september 1914 één wielrijderscompagnie. Na de ontbinding van de ontdebelde regimenten worden, met uitzondering van het 4e jagers te voet, de resterende manschappen bij de moederregimenten gevoegd, maar van een gelijk aantal bataljons in de overblijvende regimenten is geen sprake meer. Alle bataljons beschikken wel nog over vier compagnieën. Enkel de 3^e legerdivisie die, dankzij de versterking door de 15^e gemengde brigade, begin augustus de oorlog met tien infanterieregimenten is gestart, beschikt nog over zes regimenten waarmee drie gemengde brigades worden gevormd. De tijdens de bewegingsoorlog opnieuw opgerichte 2^e cavaleriedivisie krijgt op 28 januari 1915 ook haar bataljon karabiniers-wielrijders.

1 D.A.		2 ^e linie (vier Bn en Cie M.)	4 D.A.	8 ^e linie (drie Bn en Cie M.)
		3 ^e linie (vier Bn en Cie M.)		10 ^e linie (drie Bn en Cie M.)
		4 ^e linie (vier Bn en Cie M.)		13 ^e linie (drie Bn en Cie M.)
		wielrijderscompagnie		wielrijderscompagnie
2 D.A.		5 ^e linie (vier Bn en Cie M.)	5 D.A.	1 ^e linie (drie Bn en Cie M.)
		6 ^e linie (vier Bn en Cie M.)		2 ^e jagers te voet (drie Bn en Cie M.)
		7 ^e linie (vier Bn en twee Cie M.)		3 ^e jagers te voet (drie Bn en Cie M.)
		wielrijderscompagnie		wielrijderscompagnie
3 D.A.	1 ^e Br. mixte	9 ^e linie (drie Bn)	6 D.A.	grenadiers (drie Bn en twee Cie M.)
		14 ^e linie (drie Bn)		1 ^e karabiniers (drie Bn en drie Cie M.)
		Cie M.		2 ^e karabiniers (drie Bn en twee Cie M.)
	2 ^e Br. mixte	11 ^e linie (drie Bn)		wielrijderscompagnie
		12 ^e linie (drie Bn)		
		Cie M.	1 D.C.	I ^e Bn karabiniers-wielrijders (drie Cie, drie secties M.)
	3 ^e Br. mixte	1 ^e jagers te voet (drie Bn)		een eskadron wielrijders per cavalerieregiment
		4 ^e jagers te voet (twee Bn)		
		Cie M.	2 D.C.	II ^e Bn karabiniers-wielrijders (drie Cie, drie secties M.)
	wielrijderscompagnie	een peloton wielrijders per cavalerieregiment		

Cavalerie

Vanaf 4 oktober 1914, nog tijdens de gevechten rond Antwerpen, wordt een onafhankelijke cavaleriebrigade opgericht met onder andere de cavalerieregimenten van de 2^e legerdivisie (4^e jagers te paard), de 3^e legerdivisie (2^e lancers) en de 6^e legerdivisie (1^e jagers te paard). Deze brigade wordt al tijdens de aftocht naar de IJzer ontbonden en haar regimenten, samen met het 2^e jagers te paard, vormen dan de kern van een tweede cavaleriedivisie, georganiseerd zoals hieronder weergegeven. Het 3^e en 1^e lancers blijven nog tot begin 1918 bij hun oorspronkelijke legerdivisie.

1 D.A.		3 ^e lancers (vier Esc)	1 D.C.	1 Br. C.	1 ^e gidsen (vier Esc en vier secties M.)
2 D.A.					2 ^e gidsen (vier Esc en vier secties M.)
3 D.A.	1 ^e Br. mixte		2 D.C.	3 Br. C.	4 ^e lancers (vier Esc en vier secties M.)
	2 ^e Br. mixte				5 ^e lancers (vier Esc en vier secties M.)
	3 ^e Br. mixte				1 ^e jagers te paard (vier Esc en twee secties M.)
		groep "vestinglancers"			2 ^e jagers te paard (vier Esc en twee secties M.)
4 D.A.		1 ^e lancers (vier Esc)			groep "vestinggidsen"
5 D.A.		groep "gendarmen"		4 Br. C.	2 ^e lancers (vier Esc en twee secties M.)
6 D.A.					4 ^e jagers te paard (vier Esc en één sectie M.)

Artillerie⁵

De legerdivisies, uitgezonderd de 4e legerdivisie, ontvangen de eerste zware batterijen (Obusiers - Ob.) uitgerust met Duitse houwitser van 10,5 cm die de Fransen bij de Marne hebben buitgemaakt. Deze houwitser wordt door de Belgen de "Ob. 105A" genoemd, waarbij de "A" voor "allemand" (Duits) staat. Dit is het type houwitser dat België vóór de oorlog bestelde, maar nooit geleverd kreeg. Het artilleriearsenaal wordt even later aangevuld met houwitser van 105 mm en 120 mm gefabriceerd door de Franse firma Schneider. De Belgische benamingen luiden Ob. 105 S. en Ob. 120 S.

1 D.A.	2 ^e linie	Gr A. (1 ^e , 46 ^e , 48 ^e Bie)	4 D.A.	8 ^e linie	
	3 ^e linie	Gr A. (4 ^e , 5 ^e , 6 ^e Bie)		10 ^e linie	
	4 ^e linie	Gr A. (7 ^e , 8 ^e , 9 ^e Bie)		13 ^e linie	
	1 ^e artillerie	I ^e Gr (10 ^e , 11 ^e , 12 ^e Bie) Bie Ob. 105 S.		4 ^e artillerie	I ^e Gr (59 ^e , 60 ^e Bie) II ^e Gr (70 ^e , 71 ^e Bie) III ^e Gr (58 ^e , 72 ^e Bie)
2 D.A.	5 ^e linie	Gr A. (28 ^e , 29 ^e , 30 ^e Bie)	5 D.A.	1 ^e linie	
	6 ^e linie	Gr A. (22 ^e , 23 ^e , 24 ^e Bie)		2 ^e jagers te voet	
	7 ^e linie	Gr A. (25 ^e , 26 ^e , 27 ^e Bie)		3 ^e jagers te voet	
	2 ^e artillerie	I ^e Gr (31 ^e , 32 ^e , 33 ^e Bie) Bie Ob. 120 S.		5 ^e artillerie	I ^e Gr (79 ^e , 80 ^e , 81 ^e Bie)

3 D.A.	1 ^e Br. mixte	Gr A. (61 ^e , 62 ^e , 63 ^e Bie)			II ^e Gr (82 ^e , 83 ^e , 84 ^e Bie)
	2 ^e Br. mixte	Gr A. (40 ^e , 41 ^e , 42 ^e Bie)			III ^e Gr (85 ^e , 86 ^e , 87 ^e Bie)
	3 ^e Br. mixte	Gr A. (43 ^e , 44 ^e , 45 ^e Bie)			IV ^e Gr (88 ^e , 89 ^e , 90 ^e Bie)
	3 ^e artillerie	I ^e Gr (49 ^e , 50 ^e , 51 ^e Bie)			Bie Ob. 105 divers (drie)
		II ^e Gr (37 ^e , 38 ^e , 39 ^e Bie)			
	Bie Ob. 120 S.				
1 D.C.	I ^e Gr rijdende artillerie (1 ^e , 2 ^e , 3 ^e Bie)				
2 D.C.	II ^e Gr rijdende artillerie (4 ^e , 5 ^e , 6 ^e Bie)				
6 D.A.	grenadiers		Gr A. (97 ^e , 98 ^e , 99 ^e Bie)		
	1 ^e karabiniers		Gr A. (100 ^e , 101 ^e , 102 ^e Bie)		
	2 ^e karabiniers		Gr A. (103 ^e , 104 ^e , 105 ^e Bie)		
	6 ^e artillerie		I ^e Gr (106 ^e , 107 ^e , 108 ^e Bie)		
			Bie Ob. 105A		

Genie.

De genietroepen van de legerdivisies - bij het uitbreken van de oorlog slechts één bataljon in elke legerdivisie - worden uitgebreid tot twee bataljons per legerdivisie. Deze bataljons zijn niet meer gelijkvormig georganiseerd, grotendeels door het ontbreken van de nodige manschappen. De 2e cavaleriedivisie krijgt ook, zoals de 1e cavaleriedivisie, haar compagnie pioniers-pontoniers-wielrijders.

1 D.A.	I ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie)		4 D.A.	I ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie, 4 ^e Cie)	
	II ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie)			5 D.A.	I ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie)
2 D.A.	I ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie)		II ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie)		
	II ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie)		6 D.A.	I ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie, 4 ^e Cie)	
3 D.A.	I ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie)		1 D.C.	Cie pioniers-pontoniers-wielrijders	
	II ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie)		2 D.C.	Cie pioniers-pontoniers-wielrijders	

MEI 1915 – EINDE 1915.

Infanterie

De 1e, 3e, 8e, 10e en 13e linieregimenten en de 2e, 3e en 4e regimenten jagers te voet krijgen een extra infanteriebataljon. Alle bataljons beschikken nu over vier compagnieën. Het aantal automatische wapens stijgt. Naast de al bestaande mitrailleurcompagnieën worden nu ook per bataljon één of twee, bij de karabiniers-wielrijders zelfs drie, Colt- of Hotchkiss-mitrailleursecties gevormd.

1 D.A.		2 ^e linie (vier Bn en twee Cie M.)	4 D.A.		8 ^e linie (vier Bn en Cie M.)
		3 ^e linie (vijf Bn en twee Cie M.)			10 ^e linie (vier Bn en Cie M.)
		4 ^e linie (vier Bn en twee Cie M.)			13 ^e linie (vier Bn en Cie M.)
		wielrijderscompagnie			wielrijderscompagnie
2 D.A.		5 ^e linie (vier Bn en twee Cie M.)	5 D.A.		1 ^e linie (vier Bn en twee Cie M.)
		6 ^e linie (vier Bn en Cie M.)			2 ^e jagers te voet (vier Bn en twee Cie M.)
		7 ^e linie (vier Bn en twee Cie M.)			3 ^e jagers te voet (vier Bn en twee Cie M.)
		wielrijderscompagnie			wielrijderscompagnie
3 D.A.	1 ^e Br. mixte	9 ^e linie (drie Bn)	6 D.A.		grenadiers (drie Bn en twee Cie M.)
		14 ^e linie (drie Bn)			1 ^e karabiniers (drie Bn en drie Cie M.)
		Cie M.			2 ^e karabiniers (drie Bn en twee Cie M.)
	2 ^e Br. mixte	11 ^e linie (drie Bn)			wielrijderscompagnie
		12 ^e linie (drie Bn)			
	Cie M.	1 D.C.			I ^e Bn karabiniers-wielrijders (drie Cie en drie secties M.)
3 ^e Br. mixte	1 ^e jagers te voet (drie Bn)	2 D.C.	II ^e Bn karabiniers-wielrijders (drie Cie en drie secties M.)		
	4 ^e jagers te voet (drie Bn)				
		Cie M.			
		wielrijderscompagnie			

Cavalerie

De organisatie van de cavaleriedivisies blijft ongewijzigd.

Wel wordt in augustus 1915 een “cavaleriekorps” opgericht, bestaande uit een hoofdkwartier en de beide cavaleriedivisies.

1 D.A.		3° lancers (vier eskadrons en twee secties M.)
2 D.A.		
3 D.A.	1° Br. mixte	
	2° Br. mixte	
	3° Br. mixte	
		groep “vestinglancers” (twee eskadrons)
4 D.A.		1° lancers (vier eskadrons en twee secties M.)
5 D.A.		groep “gendarmarie” (twee eskadrons)
6 D.A.		
1 D.C.	1° Br. C.	1° gidsen (vier eskadrons en vier secties M.)
		2° gidsen (vier eskadrons en vier secties M.)
	2° Br. C.	4° lancers (vier eskadrons en vier secties M.)
		5° lancers (vier eskadrons en vier secties M.)
2 D.C.	3° Br. C.	1° jagers te paard (vier eskadrons en twee secties M.)
		2° jagers te paard (vier eskadrons en twee secties M.)
		groep vestinggidsen (twee eskadrons)
	4° Br. C.	2° lancers (vier eskadrons en één sectie M.)
		4° jagers te paard (vier eskadrons en één sectie M.)

Artillerie⁵

Bij de veldartillerie zijn ettelijke batterijen door gebrek aan inzetbare kanonnen tijdelijk buiten strijd. Hun resterende stukken worden over de andere batterijen verdeeld en het personeel vertrekt naar het C.I.A. (centre d’instruction d’artillerie, het opleidingscentrum voor de artillerie) in Eu (Frankrijk) om met nieuwe stukken hun batterijen opnieuw operationeel te maken.

1 D.A.	2° linie	Gr A. (1°, 46°, 48° Bie)	4 D.A.	8° linie	
	3° linie	Gr A. (4°, 5°, 6° Bie)		10° linie	
	4° linie	Gr A. (7°, 8°, 9° Bie)		13° linie	
	1° artillerie	I° Gr (10°, 11° Bie) Bie Ob 105 S.		4° artillerie	I° Gr (58°, 59°, 60° Bie) II° Gr (70°, 71°, 72° Bie) III° Gr (64°, 65° Bie) IV° Gr C. 75 S.P. (1°, 2° Bie)
2 D.A.	5° linie	Gr A. (28°, 29°, 30° Bie)	5 D.A.	1° linie	
	6° linie	Gr A. (22°, 23°, 24° Bie)		2° jagers te voet	
	7° linie	Gr A. (25°, 26°, 27° Bie)		3° jagers te voet	
	2° artillerie	I° Gr (31°, 33° Bie) Bie Ob 120 S.		5° artillerie	I° Gr (79°, 80°, 81° Bie) II° Gr (82°, 83°, 84° Bie) III° Gr (85°, 86°, 87° Bie) IV° Gr (88°, 89° Bie) Bie Ob 120 S. (drie)
3 D.A.	1° Br. mixte	Gr A. (61°, 62°, 63° Bie)	6 D.A.	grenadiers	Gr A. (97°, 98°, 99° Bie)
	2° Br. mixte	Gr A. (40°, 41°, 42° Bie)		1° karabiniers	Gr A. (100°, 101°, 102° Bie)
	3° Br. mixte	Gr A. (43°, 44°, 45° Bie)		2° karabiniers	Gr A. (103°, 104°, 105° Bie)
	3° artillerie	I° Gr (49°, 50°, 51° Bie) II° Gr (37°, 38°, 39° Bie) Bie Ob 120 S.		6° artillerie	I° Gr (106°, 107° Bie)
1 D.C.	I° Gr rijdende artillerie (1°, 2°, 3° Bie)				
2 D.C.	II° Gr rijdende artillerie (4°, 5°, 6° Bie)				

Genie

Elk geniebataljon wordt met een extra arbeiderscompagnie aangevuld. Deze arbeiders komen hoofdzakelijk uit de oudste militieklassen en maken deel uit van de vestingregimenten die zich, na de val van Antwerpen, bij het veldleger vervoegen.

In het Officieel Militair Dagblad van 20 maart 1915 wordt bepaald dat de soldaten in het veldleger van de klassen 1899, 1900 en 1901 naar de “travailleurs”-compagnieën van hun divisie worden overgeplaatst, tenzij ze zelf in het veldleger wensen te blijven. Deze compagnieën mogen echter niet meer dan 300 manschappen tellen. De overige manschappen moeten voor de uitbreiding van de arbeiderscompagnieën bij de hulptroepen⁶ ter beschikking van het hoofdkwartier (G.Q.G., grand quartier général) worden gesteld.

1 D.A.	I ^e Bn (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie travailleurs)	4 D.A.	Bn (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie, 4 ^e Cie, 5 ^e Cie travailleurs)
	II ^e Bn (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie travailleurs)	5 D.A.	I ^e Bn (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie travailleurs)
2 D.A.	I ^e Bn (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie travailleurs)		II ^e Bn (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie travailleurs)
	II ^e Bn (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie travailleurs)	6 D.A.	Bn (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie, 4 ^e Cie, 5 ^e Cie travailleurs)
3 D.A.	I ^e Bn (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie travailleurs)	1 D.C.	Cie pioniers-pontoniers-wielrijders
	II ^e Bn (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie travailleurs)	2 D.C.	Cie pioniers-pontoniers-wielrijders

BEGIN 1916 – MEI 1916.

Infanterie

De 3^e legerdivisie beschikt nog steeds over drie gemengde brigades met in totaal zes regimenten.

De infanterie van de andere legerdivisies krijgt opnieuw een symmetrische structuur met drie regimenten, elk met vier bataljons; het 3e linie vormt daarop een uitzondering vermits dat reeds over vijf bataljons beschikt. Alle bataljons tellen nu vier compagnieën. Elk infanterieregiment, ook in de 3 D.A., heeft nu twee compagnieën machinegeweren, genummerd per divisie. Daarenboven heeft elk infanteriebataljon ook nog één of twee secties Colt- of Hotchkiss-machinegeweren. De eerste eerherstelcompagnieën (Cie Rh)⁷ worden opgericht.

1 D.A.		2 ^e linie (vier Bn, 1 ^e en 2 ^e Cie M.)	4 D.A.	8 ^e linie (vier Bn, 1 ^e en 2 ^e Cie M.)
		3 ^e linie (vijf Bn, 3 ^e en 4 ^e Cie M.)		10 ^e linie (vier Bn, 3 ^e en 4 ^e Cie M.)
		4 ^e linie (vier Bn, 5 ^e en 6 ^e Cie M.)		13 ^e linie (vier Bn, 5 ^e en 6 ^e Cie M.)
		wielrijderscompagnie		wielrijderscompagnie
2 D.A.		5 ^e linie (vier Bn, 1 ^e en 2 ^e Cie M.)	5 D.A.	eerherstelcompagnie
		6 ^e linie (vier Bn, 4 ^e en 5 ^e Cie M.)		1 ^e linie (vier Bn, 1 ^e en 2 ^e Cie M.)
		7 ^e linie (vier Bn, 5 ^e en 6 ^e Cie M.)		2 ^e jagers te voet (vier Bn, 3 ^e en 4 ^e Cie M.)
		wielrijderscompagnie		3 ^e jagers te voet (vier Bn, 5 ^e en 6 ^e Cie M.)
		eerherstelcompagnie	wielrijderscompagnie	
3 D.A.	1 ^e Br. mixte	9 ^e linie (drie Bn, 1 ^e en 2 ^e Cie M.)	6 D.A.	grenadiers (vier Bn, 1 ^e en 2 ^e Cie M.)
		14 ^e linie (drie Bn, 3 ^e en 4 ^e Cie M.)		1 ^e karabiniers (vier Bn, 3 ^e en 4 ^e Cie M.)
	2 ^e Br. mixte	11 ^e linie (drie Bn, 5 ^e en 6 ^e Cie M.)		2 ^e karabiniers (vier Bn, 5 ^e en 6 ^e Cie M.)
		12 ^e linie (drie Bn, 7 ^e en 8 ^e Cie M.)		twee compagnieën wielrijders
	3 ^e Br. mixte	1 ^e jagers te voet (drie Bn, 9 ^e en 10 ^e Cie M.)	1 D.C.	I ^e Bn karabiniers-wielrijders (drie Cie en drie secties M.)
		4 ^e jagers te voet (drie Bn, 11 ^e en 12 ^e Cie M.)		2 D.C.
		wielrijderscompagnie		
		eerherstelcompagnie		

Cavalerie

De organisatie van de cavalerie blijft ook tijdens deze periode ongewijzigd.

1 D.A.		3 ^e lancers (vier eskadrons en twee secties M.)
2 D.A.		
3 D.A.	1 ^e Br. mixte	groep "vestinglancers" (twee eskadrons)
	2 ^e Br. mixte	
	3 ^e Br. mixte	
4 D.A.		1 ^e lancers (vier eskadrons en twee secties M.)
5 D.A.		groep "gendarmerie" (twee eskadrons) (ontbonden op 21/05/1916)
6 D.A.		
1 D.C.	1 ^e Br. C.	1 ^e gidsen (vier eskadrons en vier secties M.)
		2 ^e gidsen (vier eskadrons en drie secties M.)
	2 ^e Br. C.	4 ^e lancers (vier eskadrons en drie secties M.)
		5 ^e lancers (vier eskadrons en vier secties M.)
2 D.C.	3 ^e Br. C.	1 ^e jagers te paard (vier eskadrons en twee secties M.)
		2 ^e jagers te paard (vier eskadrons en twee secties M.)
		groep vestinggidsen (twee eskadrons en één sectie M.)
4 ^e Br. C.	2 ^e lancers (vier eskadrons en twee secties M.)	
	4 ^e jagers te paard (vier eskadrons en twee secties M.)	

Artillerie⁵

De legerleiding start nu met de uitbouw van de loopgraafartillerie. In een eerste fase krijgt elk artillerieregiment een peloton loopgraafartillerie (peloton artillerie de tranchée - P.A.T.), uitgerust met zes M. 58 N° 1bis. Dat zijn mortieren van Franse makelij, die gevleugelde bommen van 16 kg afvuren waarvan de staart in de loop geplaatst wordt. De pelotons voor de bediening van deze wapens zijn al sinds juni 1915 in opleiding. In juli 1915 start ook de opleiding van een compagnie granaatwerpers ("lance-grenades"), bestaande uit vier detachementen met elk drie pelotons van twaalf Delattre 52-mortieren.

Deze compagnie maakt geen deel uit van een divisie, maar wel van de "troupes non-endivisionnées" en, meer specifiek, vanaf begin 1916, van het korps hulptroupen van de genie (corps des troupes auxiliaires du génie - C.T.A.G.). Daardoor behoort ze dus niet tot de artillerie.

1 D.A.	2 ^e linie	Gr A. (1 ^e , 46 ^e , 48 ^e Bie)	4 D.A.	8 ^e linie	
	3 ^e linie	Gr A. (4 ^e , 5 ^e , 6 ^e Bie)		10 ^e linie	
	4 ^e linie	Gr A. (7 ^e , 8 ^e , 9 ^e Bie)		13 ^e linie	
	1 ^e artillerie	I ^e Gr (10 ^e , 11 ^e , 12 ^e Bie) Bie Ob. 105 S. peloton M. 58 N ^o 1bis (zes)		4 ^e artillerie	I ^e Gr (58 ^e , 59 ^e Bie, 60 ^e Bie) II ^e Gr (70 ^e , 71 ^e , 72 ^e Bie) III ^e Gr (64 ^e , 65 ^e Bie) Gr C. 75 S.P. (1 ^e , 2 ^e , 3 ^e Bie) Bie Ob. 120 S. (drie) peloton M. 58 N ^o 1bis (zes)
2 D.A.	5 ^e linie	Gr A. (28 ^e , 29 ^e , 30 ^e Bie)	5 D.A.	1 ^e linie	
	6 ^e linie	Gr A. (22 ^e , 23 ^e , 24 ^e Bie)		2 ^e jagers te voet	
	7 ^e linie	Gr A. (25 ^e , 26 ^e , 27 ^e Bie)		3 ^e jagers te voet	
	2 ^e artillerie	I ^e Gr (31 ^e , 33 ^e Bie) Bie Ob. 120 S. (drie) twee pelotons M. 58 N ^o 1bis (zes)		5 ^e artillerie	I ^e Gr (79 ^e , 80 ^e , 81 ^e Bie) II ^e Gr (82 ^e , 83 ^e , 84 ^e Bie) III ^e Gr (85 ^e , 86 ^e , 87 ^e Bie) Bie Ob. 120 S. (twee) peloton M. 58 N ^o 1bis (zes)
3 D.A.	1 ^e Br. mixte	Gr A. (61 ^e , 62 ^e , 63 ^e Bie)	6 D.A.	grenadiers	
	2 ^e Br. mixte	Gr A. (40 ^e , 41 ^e , 42 ^e Bie)		1 ^e karabiniers	
	3 ^e Br. mixte	Gr A. (43 ^e , 44 ^e , 45 ^e Bie)		2 ^e karabiniers	
	3 ^e artillerie	I ^e Gr (49 ^e , 50 ^e , 51 ^e) II ^e Gr (37 ^e , 38 ^e , 39 ^e Bie) Gr Ob. 120 S. (1 ^e , 2 ^e Bie) (drie) peloton M. 58 N ^o 1bis (zes)		6 ^e artillerie	I ^e Gr (97 ^e , 98 ^e , 99 ^e Bie) II ^e Gr (100 ^e , 101 ^e , 102 ^e Bie) III ^e Gr (103 ^e , 104 ^e , 105 ^e Bie) IV ^e Gr (106 ^e , 107 ^e Bie) Bie Ob. 120 S. (twee) peloton M. 58 N ^o 1bis (zes)
		1 D.C.		I ^e Gr rijdende artillerie (1 ^e , 2 ^e , 3 ^e Bie)	
2 D.C.		II ^e Gr rijdende artillerie (4 ^e , 5 ^e , 6 ^e Bie)			

Genie

Ook bij de genie is de organisatie met twee bataljons per legerdivisie opnieuw symmetrisch. Om dit te bewerkstelligen ontvangen de 4e en de 6e legerdivisie, die het daarvoor elk met één bataljon moeten stellen, enkele bijkomende compagnieën waarmee ze een tweede bataljon vormen. De bataljons bestaan nu uit een compagnie pioniers-pontoniers, een compagnie pioniers en een compagnie hulptroupen van de genie (compagnie des troupes auxiliaires du génie - Cie T.A.G.). Deze laatste hulptroupen zijn de “travailleurs”-compagnieën uit de vorige periode.

1 D.A.	I ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie auxiliaires)	4 D.A.	I ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie auxiliaires)
	II ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie auxiliaires)		II ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie auxiliaires)
2 D.A.	I ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie auxiliaires)	5 D.A.	I ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie auxiliaires)
	II ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie auxiliaires)		II ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie auxiliaires)
3 D.A.	I ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie auxiliaires)	6 D.A.	I ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie auxiliaires)
	II ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie auxiliaires)		II ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie auxiliaires)
1 D.C.	Cie pioniers-pontoniers-wielrijders	2 D.C.	Cie pioniers-pontoniers-wielrijders

MEI 1916 – EINDE 1916.

Infanterie

Het 3^e linieregiment is het eerste regiment dat in de eerste helft van 1916 opnieuw ontubbeld wordt. Met het 3^e en het 23^e linieregiment wordt een extra infanteriebrigade gecreëerd die de benaming 3^e infanteriebrigade krijgt. De gemengde brigades van de 3 D.A. worden nu de 9^e, 11^e en 12^e infanteriebrigade. De regimenten ingedeeld bij een brigade bestaan uit drie bataljons, de andere uit vier bataljons. Al deze bataljons bevatten vier compagnieën, elk met drie infanteriepelotons en bijna allemaal met een extra sectie Colt-mitrailleurs. Alle legerdivisies beschikken nu over een eerherstelcompagnie.

1 D.A.		2 ^e linie (vier Bn, 1 ^e en 2 ^e Cie M.)	4 D.A.	8 ^e linie (vier Bn, 1 ^e en 2 ^e Cie M.)		
	3 ^e Br. I.	3 ^e linie (drie Bn, 3 ^e Cie M.)		10 ^e linie (vier Bn, 3 ^e en 4 ^e Cie M.)		
		23 ^e linie (drie Bn, 4 ^e Cie M.)		13 ^e linie (vier Bn, 5 ^e en 6 ^e Cie M.)		
		4 ^e linie (vier Bn, 5 ^e en 6 ^e Cie M.)		wielrijderscompagnie	eerherstelcompagnie	
		wielrijderscompagnie				
eerherstelcompagnie						
2 D.A.		5 ^e linie (vier Bn, 1 ^e en 2 ^e Cie M.)	5 D.A.	1 ^e linie (vier Bn, 1 ^e en 2 ^e Cie M.)		
		6 ^e linie (vier Bn, 3 ^e en 4 ^e Cie M.)		2 ^e jagers te voet (vier Bn, 3 ^e en 4 ^e Cie M.)		
		7 ^e linie (vier Bn, 5 ^e en 6 ^e Cie M.)		3 ^e jagers te voet (vier Bn, 5 ^e en 6 ^e Cie M.)		
		wielrijderscompagnie		wielrijderscompagnie		
		eerherstelcompagnie		eerherstelcompagnie		
3 D.A.	9 ^e Br. I.	9 ^e linie (drie Bn, 1 ^e en 2 ^e Cie M.)	6 D.A.	grenadiers (vier Bn, 1 ^e en 2 ^e Cie M.)		
		14 ^e linie (drie Bn, 3 ^e en 4 ^e Cie M.)		1 ^e karabiniers (vier Bn, 3 ^e en 4 ^e Cie M.)		
	11 ^e Br. I.	11 ^e linie (drie Bn, 5 ^e en 6 ^e Cie M.)		2 ^e karabiniers (vier Bn, 5 ^e en 6 ^e Cie M.)		
		12 ^e linie (drie Bn, 7 ^e en 8 ^e Cie M.)		twee compagnieën wielrijders		
	12 ^e Br. I.	1 ^e jagers te voet (drie Bn, 9 ^e en 10 ^e Cie M.)		eerherstelcompagnie	1 D.C.	I ^e Bn karabiniers-wielrijders
		4 ^e jagers te voet (drie Bn, 11 ^e en 12 ^e Cie M.)				(drie Cie en drie secties M.)
		wielrijderscompagnie				één wielrijderspeloton M. per regiment
		eerherstelcompagnie				één wielrijderseskadron per regiment
			2 D.C.	II ^e Bn karabiniers-wielrijders		
				(drie Cie en drie secties M.)		
				één wielrijderspeloton M. per regiment		
				één wielrijderseskadron per regiment		

Cavalerie

In de secties zware wapens van de cavaleriedivisie worden de mitrailleurs door machinegeweren (fusils-mitrailleurs – F.M.) vervangen.

1 D.A.		3 ^e lancers (vier eskadrons)
2 D.A.		
3 D.A.	1 ^e Br. mixte	
	2 ^e Br. mixte	
	3 ^e Br. mixte	
		groep “vestinglancers” (twee eskadrons)
4 D.A.		1 ^e lancers (vier eskadrons en een wielrijderspeloton)
5 D.A.		
6 D.A.		
1 D.C.	1 ^e Br. C.	1 ^e gidsen (vier eskadrons en vier secties F.M.)
		2 ^e gidsen (vier eskadrons en vier secties F.M.)
	2 ^e Br. C.	4 ^e lancers (vier eskadrons en drie secties F.M.)
		5 ^e lancers (vier eskadrons en één sectie F.M.)
2 D.C.	3 ^e Br. C.	1 ^e jagers te paard (vier eskadrons en drie secties F.M.)
		2 ^e jagers te paard (vier eskadrons en drie secties F.M.)
		groep “vestinggidsen” (twee eskadrons)
	4 ^e Br. C.	2 ^e lancers (vier eskadrons en drie secties F.M.)
4 ^e jagers te paard (vier eskadrons en drie secties F.M.)		

Artillerie⁵

De artilleriegroepen, tot dan nog bij de infanterieregimenten ingedeeld, worden aan het artillerieregiment van de legerdivisies toegevoegd. Daarom zijn de brigades van de 3 D.A. geen “gemengde” brigades meer, maar gewone infanteriebrigades. Daarenboven ontvangen de artillerieregimenten extra loopgraafartillerie die aan de specifieke noden van de stellingenoorlog beantwoordt, zoals de Van Deuren-mortier (M.V.D., een Belgisch ontwerp) en de 75 Mle 1915 Schneider-mortier (M. 75 S.). Ook worden luchtafweerbatterijen gecreëerd die met TR SP Schneider-Canet-kanonnen M1904 van 75 mm zijn uitgerust. Deze wapens van Franse makelij worden in 1915 naar België gestuurd, maar waren oorspronkelijk voor Portugal bestemd, wat meteen de letter “P” bij de aanduiding van deze kanonnen verklaart⁸.

1 D.A.	1 ^e artillerie	I ^e Gr (1 ^e , 46 ^e , 48 ^e Bie)	4 D.A.	4 ^e artillerie	I ^e Gr (70 ^e , 71 ^e , 72 ^e Bie)
		II ^e Gr (4 ^e , 5 ^e , 6 ^e Bie)			II ^e Gr (58 ^e , 59 ^e Bie, 60 ^e Bie)
		III ^e Gr (7 ^e , 8 ^e , 9 ^e Bie)			III ^e Gr (67 ^e , 68 ^e Bie, 69 ^e Bie)
		IV ^e Gr (10 ^e , 11 ^e , 12 ^e Bie)			IV ^e Gr (64 ^e , 65 ^e Bie, 66 ^e Bie)
		1 ^e Bie AA C. 75 S.P.			4 ^e Bie AA C. 75 S.P.
		Bie Ob. 105A (1 ^e , 2 ^e Bie) (vier/drie)			Gr Ob. 120 (1 ^e , 2 ^e Bie) (drie)
		1 ^e Bie M.75 S. (twaalf)			4 ^e Bie M.75 S. (twaalf)
		1 ^e Bie M.V.D. (twaalf)			4 ^e Bie M.V.D. (twaalf)
		peloton M. 58 N ^o 1bis (zes)			peloton M. 58 N ^o 1bis (zes)
2 D.A.	2 ^e artillerie	I ^e Gr (22 ^e , 23 ^e , 24 ^e Bie)	5 D.A.	5 ^e artillerie	I ^e Gr (79 ^e , 80 ^e , 81 ^e Bie)
		II ^e Gr (25 ^e , 26 ^e , 27 ^e Bie)			II ^e Gr (82 ^e , 83 ^e , 84 ^e Bie)
		III ^e Gr (28 ^e , 29 ^e , 30 ^e Bie)			III ^e Gr (85 ^e , 86 ^e , 87 ^e Bie)
		IV ^e Gr (31 ^e , 32 ^e , 33 ^e Bie)			IV ^e Gr (88 ^e , 89 ^e , 90 ^e Bie)
		2 ^e Bie AA C. 75 S.P.			5 ^e Bie AA C. 75 S.P.
		Gr Ob. 105 (1 ^e , 2 ^e Bie) (vier/drie)			Gr Ob. 120 (1 ^e , 2 ^e Bie) (drie/twee)
		2 ^e Bie M.75 S. (twaalf)			5 ^e Bie M.75 S. (twaalf)
		2 ^e Bie M.V.D. (twaalf)			5 ^e Bie M.V.D. (twaalf)
		peloton M. 58 N ^o 1bis (zes)			peloton M. 58 N ^o 1bis (zes)
3 D.A.	3 ^e artillerie	I ^e Gr (37 ^e , 38 ^e , 39 ^e Bie)	6 D.A.	6 ^e artillerie	I ^e Gr (106 ^e , 107 ^e , 108 ^e Bie)
		II ^e Gr (40 ^e , 41 ^e , 42 ^e Bie)			II ^e Gr (97 ^e , 98 ^e , 99 ^e Bie)
		III ^e Gr (43 ^e , 44 ^e , 45 ^e Bie)			III ^e Gr (100 ^e , 101 ^e , 102 ^e Bie)
		IV ^e Gr (49 ^e , 50 ^e , 51 ^e Bie)			IV ^e Gr (103 ^e , 104 ^e , 105 ^e Bie)
		V ^e Gr (61 ^e , 62 ^e , 63 ^e Bie)			6 ^e Bie AA C. 75 S.P.
		3 ^e Bie AA C. 75 S.P.			Gr Ob. 120 (1 ^e Bie, 2 ^e Bie) (drie)
		Gr C. 120 court (1 ^e , 2 ^e , 3 ^e Bie)			6 ^e Bie M.75 S. (twaalf)
		3 ^e Bie M.75 S. (twaalf)			6 ^e Bie M.V.D. (twaalf)
		3 ^e Bie M.V.D. (twaalf)			peloton M. 58 N ^o 1bis (zes)
		peloton M. 58 N ^o 1bis (zes)			
		1 D.C.			I ^e Gr rijdende artillerie(1 ^e , 2 ^e , 3 ^e Bie)

Genie

De organisatie van de Geniebataljons blijft ongewijzigd.

1 D.A.	I ^e Bn genie (1 ^e Cie , 2 ^e Cie, 3 ^e Cie auxiliaires)	4 D.A.	I ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie auxiliaires)
	II ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie auxiliaires)		II ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie auxiliaires)
2 D.A.	I ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie auxiliaires)	5 D.A.	I ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie auxiliaires)
	II ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie auxiliaires)		II ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie auxiliaires)
3 D.A.	I ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie auxiliaires)	6 D.A.	I ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie auxiliaires)
	II ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie auxiliaires)		II ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie auxiliaires)
1 D.C.	Cie pioniers-pontoniers-wielrijders	2 D.C.	Cie pioniers-pontoniers-wielrijders

EINDE 1916 – BEGIN 1918.

Infanterie

De strijdkrachten tellen opnieuw voldoende effectieven om alle infanterieregimenten te ontubbelen. De vierentwintig linieregimenten worden nu genummerd van 1 tot en met 24, de zes regimenten jagers te voet van 1 tot en met 6, de vier regimenten karabiniers van 1 tot en met 4 en de twee regimenten grenadiers krijgen de nummers 1 en 2. Deze nummering van de linieregimenten is dus niet dezelfde als de nummering van de ontubbelde regimenten in 1914. De infanterieregimenten beschikken gedurende deze periode allemaal over één mitrailleurcompagnie op regimentsniveau en drie infanteriebataljons. Alle bataljons bestaan uit drie infanteriecompagnies, elk met drie pelotons en één sectie Colt-machinegeweren. De regimenten zijn per twee in infanteriebrigades (Br. I.) gegroepeerd. Vanaf nu heeft elke legerdivisie (en dus niet alleen de 3 D.A.) drie infanteriebrigades. De zes legerdivisies zijn opnieuw gelijkvormig georganiseerd. De onderlinge verschillen, te wijten aan de geleden verliezen gedurende de bewegingsoorlog, zijn eindelijk weg-gewerkt. De bataljons karabiniers-wielrijders beschikken nu over een mitrailleurpeloton per compagnie.

1 D.A.	2 ^e Br. I.	2 ^e linie (drie Bn, Cie M.)	4 D.A.	8 ^e Br. I.	8 ^e linie (drie Bn, Cie M.)
		22 ^e linie (drie Bn, Cie M.)			18 ^e linie (drie Bn, Cie M.)
	3 ^e Br. I.	3 ^e linie (drie Bn, Cie M.)		10 ^e Br. I.	10 ^e linie (drie Bn, Cie M.)
		23 ^e linie (drie Bn, Cie M.)			20 ^e linie (drie Bn, Cie M.)
	4 ^e Br. I.	4 ^e linie (drie Bn, Cie M.)		13 ^e Br. I.	13 ^e linie (drie Bn, Cie M.)
		24 ^e linie (drie Bn, Cie M.)			19 ^e linie (drie Bn, Cie M.)
	wielrijderscompagnie		wielrijderscompagnie		
	eerherstelcompagnie		eerherstelcompagnie		
2 D.A.	5 ^e Br. I.	5 ^e linie (drie Bn, Cie M.)	5 D.A.	1 ^e Br. I.	1 ^e linie (drie Bn, Cie M.)
		15 ^e linie (drie Bn, Cie M.)			21 ^e linie (drie Bn, Cie M.)
	6 ^e Br. I.	6 ^e linie (drie Bn, Cie M.)		14 ^e Br. I.	2 ^e jagers te voet (drie Bn, Cie M.)
		16 ^e linie (drie Bn, Cie M.)			5 ^e jagers te voet (drie Bn, Cie M.)
	7 ^e Br. I.	7 ^e linie (drie Bn, Cie M.)		15 ^e Br. I.	3 ^e jagers te voet (drie Bn, Cie M.)
		17 ^e linie (drie Bn, Cie M.)			6 ^e jagers te voet (drie Bn, Cie M.)
	wielrijderscompagnie		wielrijderscompagnie		
	eerherstelcompagnie		eerherstelcompagnie		
3 D.A.	9 ^e Br. I.	9 ^e linie (drie Bn, Cie M.)	6 D.A.	16 ^e Br. I.	1 ^e grenadiers (drie Bn, Cie M.)
		14 ^e linie (drie Bn, Cie M.)			2 ^e grenadiers (drie Bn, Cie M.)
	11 ^e Br. I.	11 ^e linie (drie Bn, Cie M.)		17 ^e Br. I.	1 ^e karabiniers (drie Bn, Cie M.)
		12 ^e linie (drie Bn, Cie M.)			3 ^e karabiniers (drie Bn, Cie M.)
	12 ^e Br. I.	1 ^e jagers te voet (drie Bn, Cie M.)		18 ^e Br. I.	2 ^e karabiniers (drie Bn, Cie M.)
		4 ^e jagers te voet (drie Bn, Cie M.)			4 ^e karabiniers (drie Bn, Cie M.)
	wielrijderscompagnie		wielrijderscompagnie		
	eerherstelcompagnie		eerherstelcompagnie		
1 D.C.	I ^e Bn karabiniers-wielrijders (drie Cie)		2 D.C.	II ^e Bn karabiniers-wielrijders (drie Cie)	

Cavalerie

De organisatie van de eenheden cavalerie blijft gedurende deze periode ongewijzigd.

1 D.A.	3 ^e lansiers	1 D.C.	1 ^e Br. C.	1 ^e gidsen
2 D.A.				2 ^e gidsen
3 D.A.	1 ^e Br. mixte	2 D.C.	2 ^e Br. C.	4 ^e lansiers
	2 ^e Br. mixte			5 ^e lansiers
	3 ^e Br. mixte		1 ^e jagers te paard	
	groep "vestinglansiers"			2 ^e jagers te paard
4 D.A.	1 ^e lansiers			groep "vestinggidsen"
5 D.A.			4 ^e Br. C.	2 ^e lansiers
6 D.A.				4 ^e Jagers te Paard

Artillerie⁵

De artillerieregimenten worden ont dubbeld en per twee in artilleriebrigades gegroepeerd. Vanaf nu beschikt elke legerdivisie over een gelijkvormig georganiseerde artilleriebrigade. Het peloton loopgraafartillerie met zes M. 58 N° 1bis in de legerdivisies wordt door een tweede M.V.D.-batterij vervangen, ook met twaalf stukken. De M.V.D.-batterijen en de M. 75 S.-batterij vormen nu een groep, onderdeel van het tweede artillerieregiment van iedere legerdivisie. In mei 1917 worden de batterijen luchtafweergeschut naar de groep luchtafweer van de zware artillerie⁹ overgeplaatst.

1 D.A.	1 ^e artilleriebrigade	1 ^e artillerie	I ^e Gr (1 ^e , 46 ^e , 48 ^e Bie)
			II ^e Gr (4 ^e , 5 ^e , 6 ^e Bie)
			III ^e Gr (2 ^e , 3 ^e , 13 ^e Bie) (nieuwe groep)
			1 ^e Bie AA C. 75 S.P.
2 D.A.	2 ^e artilleriebrigade	7 ^e artillerie	I ^e Gr (7 ^e , 8 ^e , 9 ^e Bie)
			II ^e Gr (10 ^e , 11 ^e , 12 ^e Bie)
			III ^e Gr Ob. 105A (1 ^e , 2 ^e , 3 ^e Bie)
			IV ^e Gr loopgraafartillerie (1 ^e Bie M. 75 S., 1 ^e en 7 ^e Bie M.V.D.)
3 D.A.	3 ^e artilleriebrigade	2 ^e artillerie	I ^e Gr (19 ^e , 20 ^e , 21 ^e Bie) (nieuwe groep)
			II ^e Gr (22 ^e , 23 ^e , 24 ^e Bie)
			III ^e Gr (25 ^e , 26 ^e , 27 ^e Bie) (nieuwe groep)
			2 ^e Bie AA C. 75 S.P.
4 D.A.	4 ^e artilleriebrigade	8 ^e artillerie	I ^e Gr (28 ^e , 29 ^e , 30 ^e Bie)
			II ^e Gr (31 ^e , 32 ^e , 33 ^e Bie)
			III ^e Gr Ob. 105 (1 ^e , 2 ^e Bie)
			IV ^e Gr loopgraafartillerie (2 ^e Bie M. 75 S., 2 ^e en 8 ^e Bie M.V.D.)
5 D.A.	5 ^e artilleriebrigade	10 ^e artillerie	I ^e Gr (67 ^e , 68 ^e , 69 ^e Bie)
			II ^e Gr (55 ^e , 56 ^e , 57 ^e Bie)
			III ^e Gr Ob. 120 (1 ^e , 2 ^e Bie)
			IV ^e Gr loopgraafartillerie (4 ^e Bie M. 75 S., 4 ^e en 10 ^e Bie M.V.D.)
6 D.A.	6 ^e artilleriebrigade	5 ^e artillerie	I ^e Gr (79 ^e , 80 ^e , 81 ^e Bie)
			II ^e Gr (82 ^e , 83 ^e , 84 ^e Bie)
			III ^e Gr (76 ^e , 77 ^e , 78 ^e Bie) (nieuwe groep)
			5 ^e Bie AA C. 75 S.P.
2 D.C.	II ^e Gr rijdende artillerie (4 ^e , 5 ^e , 6 ^e Bie)	11 ^e artillerie	I ^e Gr (85 ^e , 86 ^e , 87 ^e Bie)
			II ^e Gr (88 ^e , 89 ^e , 90 ^e Bie)
			III ^e Gr Ob. 120 (1 ^e , 2 ^e Bie)
			IV ^e Gr loopgraafartillerie (5 ^e Bie M. 75 S., 5 ^e en 11 ^e Bie M.V.D.)
3 D.A.	3 ^e artilleriebrigade	6 ^e artillerie	I ^e Gr (94 ^e , 95 ^e , 96 ^e Bie) (nieuwe groep)
			II ^e Gr (97 ^e , 98 ^e , 99 ^e Bie)
			III ^e Gr (100 ^e , 101 ^e , 102 ^e Bie)
			6 ^e Bie AA C. 75 S.P.
1 D.C.	I ^e Gr rijdende artillerie (1 ^e , 2 ^e , 3 ^e Bie)	9 ^e artillerie	I ^e Gr (49 ^e , 50 ^e , 51 ^e Bie)
			II ^e Gr (61 ^e , 62 ^e , 63 ^e Bie)
			III ^e Gr C. 120 S. (1 ^e , 2 ^e Bie)
			IV ^e Gr loopgraafartillerie (3 ^e Bie M. 75 S., 3 ^e en 9 ^e Bie M.V.D.)

Genie

Per legerdivisie vormen de twee bataljons, samen met een peloton telegrafisten en een peloton zoeklichten, nu een regiment. De derde compagnie van de bataljons is tot een volwaardige geniecompagnie opgewaardeerd.

1 D.A.	1 ^e genie	I ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie)	4 D.A.	4 ^e genie	I ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie)
		II ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie)			II ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie)
		peloton telegrafisten			peloton telegrafisten
		peloton zoeklichten			peloton zoeklichten
2 D.A.	2 ^e genie	I ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie)	5 D.A.	5 ^e genie	I ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie)
		II ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie)			II ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie)
		peloton telegrafisten			peloton telegrafisten
		peloton zoeklichten			peloton zoeklichten
3 D.A.	3 ^e genie	I ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie)	6 D.A.	6 ^e genie	I ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie)
		II ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie)			II ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie)
		peloton telegrafisten			peloton telegrafisten
		peloton zoeklichten			peloton zoeklichten
1 D.C.	Cie pioniers-pontoniers-wielrijders		2 D.C.	Cie pioniers-pontoniers-wielrijders	

EERSTE HELFT 1918.

Infanterie

De legerdivisies zijn nu niet langer in drie infanteriebrigades met elk twee regimenten ingedeeld, maar in twee infanteriedivisies met elk drie regimenten en een “aanvullings- en opleidingsbataljon - Bataljon de renfort et d’instruction - (R.I.)”¹⁰. Elk regiment bestaat uit drie bataljons, elk met drie infanteriecompagnieën en een compagnie machinegeweren. De “R.I.” zijn zoals de infanteriebataljons georganiseerd. Op het niveau van de zes legerdivisies wordt een lichte groepering gecreëerd met:

- een staf;
- de wielrijderscompagnie van de legerdivisie versterkt met een machinegeweersectie;
- een escadrille met drie automitrailleurs;
- een cavaleriegroep afkomstig van de 1 D.A., de 4 D.A. en de 2 D.C. (zie cavalerie).

De twee bataljons karabiniers-wielrijders worden aan de overblijvende cavaleriedivisie toegekend.

1	1 D.I.	2 ^e linie (drie Bn)	3 ^e linie (drie Bn)	22 ^e linie (drie Bn)	1 ^e R.I.	
	D.	7 D.I.	4 ^e linie (drie Bn)	23 ^e linie (drie Bn)	24 ^e linie (drie Bn)	7 ^e R.I.
	A.	wielrijderscompagnie, onderdeel van de lichte groepering van de 1 D.A.				
		escadrille met drie automitrailleurs, onderdeel van de lichte groepering van de 1 D.A.				
2	2 D.I.	5 ^e linie (drie Bn)	6 ^e linie (drie Bn)	15 ^e linie (drie Bn)	2 ^e R.I.	
	D.	8 D.I.	7 ^e linie (drie Bn)	16 ^e linie (drie Bn)	17 ^e linie (drie Bn)	8 ^e R.I.
	A.	wielrijderscompagnie, onderdeel van de lichte groepering van de 2 D.A.				
		escadrille met drie automitrailleurs, onderdeel van de lichte groepering van de 2 D.A.				
3	3 D.I.	9 ^e linie (drie Bn)	11 ^e linie (drie Bn)	12 ^e linie (drie Bn)	3 ^e R.I.	
	D.	9 D.I.	14 ^e linie (drie Bn)	1 ^e jagers te voet (drie Bn)	4 ^e jagers te voet (drie Bn)	9 ^e R.I.
	A.	wielrijderscompagnie als onderdeel van de lichte groepering van de 3 D.A.				
		escadrille met drie automitrailleurs als onderdeel van de lichte groepering van de 3 D.A.				
4	4 D.I.	8 ^e linie (drie Bn)	10 ^e linie (drie Bn)	18 ^e linie (drie Bn)	4 ^e R.I.	
	D.	10 D.I.	13 ^e linie (drie Bn)	19 ^e linie (drie Bn)	20 ^e linie (drie Bn)	10 ^e R.I.
	A.	wielrijderscompagnie als onderdeel van de lichte groepering van de 4 D.A.				
		escadrille met drie automitrailleurs als onderdeel van de lichte groepering van de 4 D.A.				
5	5 D.I.	1 ^e linie (drie Bn)	21 ^e linie (drie Bn)	2 ^e jagers te voet (drie Bn)	5 ^e R.I.	
	D.	11 D.I.	3 ^e jagers te voet (drie Bn)	5 ^e jagers te voet (drie Bn)	6 ^e jagers te voet (drie Bn)	11 ^e R.I.
	A.	wielrijderscompagnie als onderdeel van de lichte groepering van de 5 D.A.				
		escadrille met drie automitrailleurs als onderdeel van de lichte groepering van de 5 D.A.				
6	6 D.I.	1 ^e karabiniers (drie Bn)	2 ^e karabiniers (drie Bn)	3 ^e karabiniers (drie Bn)	6 ^e R.I.	
	D.	12 D.I.	4 ^e karabiniers (drie Bn)	1 ^e grenadiers (drie Bn)	2 ^e grenadiers (drie Bn)	12 ^e R.I.
	A.	wielrijderscompagnie als onderdeel van de lichte groepering van de 6 D.A.)				
		escadrille met drie automitrailleurs als onderdeel van de lichte groepering van de 6 D.A.				
D.C.	I ^e Bn karabiniers-wielrijders (drie Cie), II ^e Bn karabiniers-wielrijders (drie Cie)					

Cavalerie

De lichte groepering in elke legerdivisie bestaat uit infanterie en cavalerie. Het cavalerie-element bestaat uit één groep cavalerie, dus een half regiment. Deze groep bestaat uit twee eskadrons, elk met vier pelotons en één sectie Colt-mitrailleurs.

Deze cavaleriegroepen zijn afkomstig van de 1e legerdivisie (3e lansiers), de 4e legerdivisie (1e lansiers) en de 4e cavaleriebrigade, onderdeel van de 2e cavaleriedivisie (2e lansiers). Het 4e jagers te paard, het andere regiment van de 4e cavaleriebrigade, wordt ontbonden en de 3^e cavaleriebrigade wordt naar de enige nog overblijvende cavaleriedivisie overgeheveld.

De enige resterende cavaleriedivisie heeft nu drie cavaleriebrigades, elk met twee regimenten. Deze regimenten bestaan uit een peloton mitrailleurs en twee groepen met elk twee eskadrons. De eskadrons hebben vier pelotons en een sectie machinegeweren.

1 D.A.	staf 3 ^e lancers en I/3 ^e lancers als onderdeel van de lichte groepering		
2 D.A.	nieuw gevormde staf en II/3 ^e lancers als onderdeel van de lichte groepering		
3 D.A.	staf 2 ^e lancers en I/2 ^e lancers als onderdeel van de lichte groepering		
4 D.A.	staf 1 ^e lancers en II/1 ^e lancers als onderdeel van de lichte groepering		
5 D.A.	staf van het ontbonden 4 ^e jagers te paard en I/1 ^e lancers als onderdeel van de lichte groepering		
6 D.A.	nieuw gevormde staf en II/2 ^e lancers als onderdeel van de lichte groepering		
D.C.	1 Br. C.	1 ^e gidsen	2 ^e gidsen
	2 Br. C.	4 ^e lancers	5 ^e lancers
	3 Br. C.	1 ^e jagers te paard	2 ^e jagers te paard

Artillerie⁵

In plaats van een artilleriebrigade met twee regimenten rechtstreeks onder het bevel van de legerdivisie telt elke legerdivisie nu drie regimenten: één onder het bevel van elke infanteriedivisie en één regiment rechtstreeks onder het bevel van de legerdivisie. De regimenten bij de infanteriedivisies bestaan uit lichte veldartillerie; het regiment bij de legerdivisie bevat de zware artillerie. Begin 1918 wordt de brigade zware artillerie grondig gereorganiseerd: de zware veldhouwitsers van kaliber 150, waaronder Ob. 149,1 K., Ob. 150 S., Ob. 150A-02 en Ob. 150A-13, worden naar de nieuw opgerichte regimenten zware veldartillerie op het niveau van de legerdivisie (13^e, 14^e, 15^e, 16^e, 17^e en 18^e artillerie) overgeplaatst. Ook de batterijen C. 105L, die al wat vroeger vanuit de 1^e R.A.L. naar de legerdivisies zijn overgeplaatst, worden bij deze regimenten ingedeeld. De loopgraafartillerie wordt eveneens bij deze regimenten ingedeeld. Gedurende deze periode hebben de M.75 S.- en M.V.D.-batterijen nog altijd twaalf stukken, terwijl de nieuwe M.L.G.-batterijen vierentwintig stukken tellen. De M.L.G. zijn nog steeds ingedeeld bij C.T.A.G. en dus niet bij de divisies (zie periode begin 1916-mei 1916).

1 D.A.	1 D.I.	1 ^e artillerie	I ^e Gr (10 ^e , 11 ^e , 12 ^e Bie)	
			II ^e Gr (1 ^e , 46, 48 Bie)	
			III ^e Gr (2 ^e , 3 ^e , 13 ^e Bie) (nieuwe groep)	
	7 D.I.	7 ^e artillerie	I ^e Gr (7 ^e , 8 ^e , 9 ^e Bie)	
II ^e Gr (4 ^e , 5 ^e , 6 ^e Bie)				
III ^e Gr Ob. 105A (1 ^e , 2 ^e , 3 ^e Bie)				
13 ^e artillerie	I ^e Gr C. 105L (1 ^e , 2 ^e Bie)			
	II ^e Gr Ob. 155 S. (1 ^e , 2 ^e Bie)			
	III ^e Gr (1 ^e en 2 ^e Bie Ob. 149,1A, 3 ^e Bie Ob.150A-13)			
	IV ^e Gr loopgraafartillerie (1 ^e Bie M. 75 S., 1 ^e en 7 ^e Bie M.V.D., 1 ^e Bie M.L.G.)			
2 D.A.	2 D.I.	2 ^e artillerie	I ^e Gr (19 ^e , 20 ^e , 21 ^e Bie)	
			II ^e Gr (22 ^e , 23, 24 Bie)	
			III ^e Gr (25 ^e , 26 ^e , 27 ^e Bie)	
	8 D.I.	8 ^e artillerie	I ^e Gr (28 ^e , 29 ^e , 30 ^e Bie)	
			II ^e Gr (31, 32, 33 ^e Bie)	
			III ^e Gr Ob. 105A (1 ^e , 2 ^e , 3 ^e Bie)	
	14 ^e artillerie	I ^e Gr C. 105L (1 ^e , 2 ^e Bie)		
		II ^e Gr Ob. 155 S. (1 ^e , 2 ^e Bie)		
III ^e Gr Ob. 150 S. (1 ^e , 2 ^e , 3 ^e Bie)				
IV ^e Gr loopgraafartillerie (2 ^e Bie M. 75 S., 2 ^e en 8 ^e Bie M.V.D., 2 ^e Bie M.L.G.)				
3 D.A.	3 D.I.	3 ^e artillerie	I ^e Gr (37 ^e , 38 ^e , 39 ^e Bie)	
			II ^e Gr (40 ^e , 41, 42 Bie)	
			III ^e Gr (43 ^e , 44 ^e , 45 ^e Bie)	
	9 D.I.	9 ^e artillerie	I ^e Gr (49 ^e , 50 ^e , 51 ^e Bie)	
			II Gr (61, 62, 63 ^e Bie)	
			III ^e Gr Ob. 105A (1 ^e , 2 ^e , 3 ^e Bie)	
	15 ^e artillerie	I ^e Gr C. 105L (1 ^e , 2 ^e Bie)		
		II ^e Gr Ob. 155 S. (1 ^e , 2 ^e Bie)		
		III ^e Gr Ob. 150A (1 ^e , 2 ^e , 3 ^e Bie)		
		IV ^e Gr loopgraafartillerie (3 ^e Bie M. 75 S., 3 ^e en 9 ^e Bie M.V.D., 3 ^e Bie M.L.G.)		
D.C.	I ^e Gr. rijdende artillerie (1 ^e Bie, 2 ^e Bie, 3 ^e Bie)			
4 D.A.	4 D.I.	4 ^e artillerie	I ^e Gr (55 ^e , 56 ^e , 57 ^e Bie)	
			II ^e Gr (58 ^e , 59 ^e , 60 ^e Bie)	
			III ^e Gr (64 ^e , 65 ^e , 66 ^e Bie)	
	10 D.I.	10 ^e artillerie	I ^e Gr (67 ^e , 68 ^e , 69 ^e Bie)	
			II ^e Gr (70 ^e , 71 ^e , 72 ^e Bie)	
			III ^e Gr Ob. 120 (1 ^e , 2 ^e Bie)	
16 ^e artillerie	I ^e Gr C. 105L (1 ^e , 2 ^e Bie)			
	II ^e Gr Ob. 155 S. (1 ^e , 2 ^e Bie)			
	III ^e Gr Ob. 6" (1 ^e , 2 ^e Bie)			
	IV ^e Gr loopgraafartillerie (4 ^e Bie M. 75 S., 4 ^e en 10 ^e Bie M.V.D., 4 ^e Bie M.L.G.)			
5 D.A.	5 D.I.	5 ^e artillerie	I ^e Gr (76 ^e , 77 ^e , 78 ^e Bie)	
			II ^e Gr (79 ^e , 80 ^e , 81 ^e Bie)	
			III ^e Gr (82 ^e , 83 ^e , 84 ^e Bie)	
	11 D.I.	11 ^e artillerie	I ^e Gr (85 ^e , 86 ^e , 87 ^e Bie)	
			II ^e Gr (88 ^e , 89 ^e , 90 ^e Bie)	
			III ^e Gr Ob. 120 S. (1 ^e , 2 ^e Bie)	
17 ^e artillerie	I ^e Gr C. 105L (1 ^e , 2 ^e Bie)			
	II ^e Gr Ob. 155 S. (1 ^e , 2 ^e Bie)			
	III ^e Gr Ob. 6" (1 ^e , 2 ^e Bie)			
	IV ^e Gr loopgraafartillerie (5 ^e Bie M. 75 S., 5 ^e en 11 ^e Bie M.V.D., 5 ^e Bie M.L.G.)			
6 D.A.	6 D.I.	6 ^e artillerie	I ^e Gr (94 ^e , 95 ^e , 96 ^e Bie)	
			II ^e Gr (97 ^e , 98 ^e , 99 ^e Bie)	
			III ^e Gr (100 ^e , 101 ^e , 102 ^e Bie)	
	12 D.I.	12 ^e artillerie	I ^e Gr (103 ^e , 104 ^e , 105 ^e Bie)	
			II ^e Gr (106 ^e , 107 ^e , 108 ^e Bie)	
			III ^e Gr (109 ^e , 110 ^e , 111 ^e Bie)	
			IV ^e Gr (1 ^e , 2 ^e Bie Ob. 120 S., 3 ^e Bie Ob.105 S.)	
	18 ^e artillerie	I ^e Gr C. 105L (1 ^e , 2 ^e Bie)		
		II ^e Gr Ob. 155 S. (1 ^e , 2 ^e Bie)		
		III ^e Gr Ob. 6" (1 ^e , 2 ^e Bie)		
IV ^e Gr loopgraafartillerie (6 ^e Bie M. 75 S., 6 ^e en 12 ^e Bie M.V.D., 6 ^e Bie M.L.G.)				

Genie

Het telegrafistenpeloton van de legerdivisies wordt uitgebreid tot een compagnie en de genie van de cavaleriedivisie krijgt nu een peloton telegrafisten-wielrijders. Elk genieregiment en de genie van de cavaleriedivisie krijgen begin 1918 een peloton fonteiniers verantwoordelijk voor het produceren van drinkbaar water.

1 D.A.	1 ^e genie	I ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie)	4 D.A.	4 ^e genie	I ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie)
		II ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie)			II ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie)
		compagnie telegrafisten			compagnie telegrafisten
		peloton zoeklichten			peloton zoeklichten
		peloton fonteiniers			peloton fonteiniers
2 D.A.	2 ^e genie	I ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie)	5 D.A.	5 ^e genie	I ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie)
		II ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie)			II ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie)
		compagnie telegrafisten			compagnie telegrafisten
		peloton zoeklichten			peloton zoeklichten
		peloton fonteiniers			peloton fonteiniers
3 D.A.	3 ^e genie	I ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie)	6 D.A.	6 ^e genie	I ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie)
		II ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie)			II ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie, 3 ^e Cie)
		compagnie telegrafisten			compagnie telegrafisten
		peloton zoeklichten			peloton zoeklichten
		peloton fonteiniers			peloton fonteiniers
D.C.	compagnie pioniers-pontoniers-wielrijders				
	peloton telegrafisten-wielrijders				
	peloton fonteiniers				

TWEEDE HELFT 1918.

Infanterie

1	1 D.I.	2 ^e linie (drie Bn)	3 ^e linie (drie Bn)	22 ^e linie (drie Bn)	1 ^e R.I.
D.	7 D.I.	4 ^e linie (drie Bn)	23 ^e linie (drie Bn)	24 ^e linie (drie Bn)	7 ^e R.I.
A.	wielrijderscompagnie, onderdeel van de lichte groepering van de 1 D.A.				
	escadrille met drie automitrailleurs, onderdeel van de lichte groepering van de 1 D.A.				
2	2 D.I.	5 ^e linie (drie Bn)	6 ^e linie (drie Bn)	15 ^e linie (drie Bn)	2 ^e R.I.
D.	8 D.I.	7 ^e linie (drie Bn)	16 ^e linie (drie Bn)	17 ^e linie (drie Bn)	8 ^e R.I.
A.	wielrijderscompagnie, onderdeel van de lichte groepering van de 2 D.A.				
	escadrille met drie automitrailleurs, onderdeel van de lichte groepering van de 2 D.A.				
3	3 D.I.	9 ^e linie (drie Bn)	11 ^e linie (drie Bn)	12 ^e linie (drie Bn)	3 ^e R.I.
D.	9 D.I.	14 ^e linie (drie Bn)	1 ^e jagers te voet (drie Bn)	4 ^e jagers te voet (drie Bn)	9 ^e R.I.
A.	wielrijderscompagnie als onderdeel van de lichte groepering van de 3 D.A.				
	escadrille met drie automitrailleurs als onderdeel van de lichte groepering van de 3 D.A.				
4	4 D.I.	8 ^e linie (drie Bn)	10 ^e linie (drie Bn)	18 ^e linie (drie Bn)	4 ^e R.I.
D.	10 D.I.	13 ^e linie (drie Bn)	19 ^e linie (drie Bn)	20 ^e linie (drie Bn)	10 ^e R.I.
A.	wielrijderscompagnie als onderdeel van de lichte groepering van de 4 D.A.				
	escadrille met drie automitrailleurs als onderdeel van de lichte groepering van de 4 D.A.				
5	5 D.I.	1 ^e linie (drie Bn)	21 ^e linie (drie Bn)	2 ^e jagers te voet (drie Bn)	5 ^e R.I.
D.	11 D.I.	3 ^e jagers te voet (drie Bn)	5 ^e jagers te voet (drie Bn)	6 ^e jagers te voet (drie Bn)	11 ^e R.I.
A.	wielrijderscompagnie als onderdeel van de lichte groepering van de 5 D.A.				
	escadrille met drie automitrailleurs als onderdeel van de lichte groepering van de 5 D.A.				
6	6 D.I.	1 ^e karabiniers (drie Bn)	2 ^e karabiniers (drie Bn)	3 ^e karabiniers (drie Bn)	6 ^e R.I.
D.	12 D.I.	4 ^e karabiniers (drie Bn)	1 ^e grenadiers (drie Bn)	2 ^e grenadiers (drie Bn)	12 ^e R.I.
A.	wielrijderscompagnie als onderdeel van de lichte groepering van de 6 D.A.)				
	escadrille met drie automitrailleurs als onderdeel van de lichte groepering van de 6 D.A.				
D.C.	I ^e Bn karabiniers-wielrijders (drie Cie), II ^e Bn karabiniers-wielrijders (drie Cie)				

Gedurende deze periode wordt aan de organisatie van de infanterie niets meer gewijzigd.

Cavalerie

De organisatie van de cavalerie in de lichte groeperingen blijft ongewijzigd.

Het aantal automatische wapens in de cavaleriedivisie wordt nog verder uitgebreid. De mitrailleursecties van de eskadrons in die divisie worden door een eskadron Colt-mitrailleurs op het niveau van de cavalerieregimenten vervangen. De cavaleriebrigades krijgen daarenboven nog een extra Hotchkiss-eskadron.

1 D.A.	staf 3 ^e lancers en I/3 ^e lancers als onderdeel van de lichte groepering			
2 D.A.	nieuw gevormde staf en II/3 ^e lancers als onderdeel van de lichte groepering			
3 D.A.	staf 2 ^e lancers en I/2 ^e lancers als onderdeel van de lichte groepering			
4 D.A.	staf 1 ^e lancers en II/1 ^e lancers als onderdeel van de lichte groepering			
5 D.A.	staf van het ontbonden 4 ^e jagers te paard en I/1 ^e lancers als onderdeel van de lichte groepering			
6 D.A.	nieuw gevormde staf en II/2 ^e lancers als onderdeel van de lichte groepering			
D.C.	1 ^e cavaleriebrigade	1 ^e gidsen	2 ^e gidsen	eskadron Hotchkiss-mitrailleurs
	2 ^e cavaleriebrigade	4 ^e lancers	5 ^e lancers	eskadron Hotchkiss-mitrailleurs
	3 ^e cavaleriebrigade	1 ^e jagers te paard	2 ^e jagers te paard	eskadron Hotchkiss-mitrailleurs

Artillerie⁵

In juli 1918 wordt de artillerie nogmaals gereorganiseerd. De groep loopgraafartillerie van het artillerieregiment op het niveau van de legerdivisie wordt ontbonden en de batterijen worden overgeplaatst naar de artillerieregimenten op het niveau van de infanteriedivisie, die daardoor een vierde groep met één M.V.D.-batterij en één begeleidingsbatterij (batterie d'accompagnement - Bie acc.) krijgen. Deze begeleidingsbatterijen worden gepland met zes M. 75 S.- (de helft van de vorige M.75 S.-batterij), acht M.L.G. Delattre- en acht Jouhandeau-Deslandres-mortieren. Deze laatste worden echter vóór het einde van de oorlog niet in gebruik genomen. De legerleiding beseft dat bij een offensief niet alleen de eerste stellingen van de vijand moeten doorbroken worden, maar ook de, al dan niet goed voorbereide, stellingen in de diepte. Om die aan te vallen is de loopgraafartillerie zeer nuttig, maar ze moet wel gelijke tred met de infanterie kunnen houden. De zware stukken, zoals de M.V.D., slagen daar niet in, waardoor hun rol na het doorbreken van de eerste Duitse linies is uitgespeeld. Daarom worden de lichtere stukken loopgraafartillerie ingedeeld bij de begeleidingsbatterijen die de infanterieregimenten van nabij in het offensief steunen en worden de zware stukken naar de zware artillerie overgeheveld. De andere artilleriegroepen hebben nu allemaal drie batterijen, uitgezonderd de derde groep van het 11^e artillerieregiment en de tweede groep van het 16^e, 17^e en 18^e artillerieregiment. De artillerie van de cavaleriedivisie blijft ongewijzigd.

1 D.A.	1 D.I.	1 ^e artillerie	I ^e Gr (10 ^e , 11 ^e , 12 ^e Bie) II ^e Gr (1 ^e , 46, 48 Bie) III ^e Gr (2 ^e , 3 ^e , 13 ^e Bie) IV Gr (1 ^e M.V.D., 1 ^e Bie acc.)
	7 D.I.	7 ^e artillerie	I ^e Gr (7 ^e , 8 ^e , 9 ^e Bie) II ^e Gr (4 ^e , 5 ^e , 6 ^e Bie) III ^e Gr Ob. 105A (1 ^e , 2 ^e , 3 ^e Bie) IV ^e Gr (7 ^e Bie M.V.D., 7 ^e Bie acc.)
		13 ^e artillerie	I ^e Gr C. 105L (1 ^e , 2 ^e , 3 ^e Bie) II ^e Gr Ob. 155 S. (1 ^e , 2 ^e , 3 ^e Bie) III ^e Gr (1 ^e Bie Ob. 155 S., 2 ^e en 3 ^e Bie Ob. 149,1A)
2 D.A.	2 D.I.	2 ^e artillerie	I ^e Gr (19 ^e , 20 ^e , 21 ^e Bie) II ^e Gr (22 ^e , 23, 24 Bie) III ^e Gr (25 ^e , 26, 27 ^e Bie) IV ^e Gr (2 ^e Bie M.V.D., 2 ^e Bie acc.)
	7 D.I.	8 ^e artillerie	I ^e Gr (28 ^e , 29 ^e , 30 ^e Bie) II ^e Gr (31 ^e , 32 ^e , 33 Bie) III ^e Gr Ob. 105A (1 ^e , 2 ^e , 3 ^e Bie) IV ^e Gr (8 ^e Bie M.V.D., 8 ^e Bie acc.)
		14 ^e artillerie	I ^e Gr C. 105L (1 ^e , 2 ^e , 3 ^e Bie) II ^e Gr Ob. 155 S. (1 ^e , 2 ^e , 3 ^e Bie) III ^e Gr (1 ^e Bie Ob. 155 S., 2 ^e en 3 ^e Bie Ob. 150 S.)
3 D.A.	3 D.I.	3 ^e artillerie	I ^e Gr (37 ^e , 38 ^e , 39 ^e Bie) II ^e Gr (40 ^e , 41, 42 Bie) III ^e Gr (43 ^e , 44 ^e , 45 ^e Bie) IV ^e Gr (3 ^e M.V.D., 3 ^e Bie acc.)
	9 D.I.	9 ^e artillerie	I ^e Gr (49 ^e , 50 ^e , 51 Bie) II ^e Gr (61 ^e , 62 ^e , 63 ^e Bie) III ^e Gr Ob. 105A (1 ^e , 2 ^e , 3 ^e Bie) IV Gr (9 ^e Bie M.V.D., 9 ^e Bie acc.)
		15 ^e artillerie	I ^e Gr C. 105L (1 ^e , 2 ^e , 3 ^e Bie) II ^e Gr Ob. 155 S. (1 ^e , 2 ^e , 3 ^e Bie) III ^e Gr (1 ^e Bie Ob. 155 S., 2 ^e en 3 ^e Bie Ob. 150A13)
D.C.			I ^e Gr. rijdende artillerie (1 ^e Bie, 2 ^e Bie, 3 ^e Bie)

4 D.A.	4 D.I.	4 ^e artillerie	I ^e Gr (55 ^e , 56 ^e , 57 ^e Bie) II ^e Gr (58 ^e , 59 ^e , 60 ^e Bie) III ^e Gr (64 ^e , 65 ^e , 66 ^e Bie) IV ^e Gr (4 ^e Bie M.V.D., 4 ^e Bie acc.)
	10 D.I.	10 ^e artillerie	I ^e Gr (67 ^e , 68 ^e , 69 ^e Bie) II ^e Gr (70 ^e , 71 ^e , 72 ^e Bie) III ^e Gr Ob. 120 (1 ^e , 2 ^e Bie) IV ^e Gr (10 ^e Bie M.V.D., 10 ^e Bie acc.)
		16 ^e artillerie	I ^e Gr C. 105L (1 ^e , 2 ^e , 3 ^e Bie) II ^e Gr Ob. 155 S. (1 ^e , 2 ^e Bie) III ^e Gr Ob. 6" (1 ^e , 2 ^e , 3 ^e Bie)
5 D.A.	5 D.I.	5 ^e artillerie	I ^e Gr (76 ^e , 77 ^e , 78 ^e Bie) II ^e Gr (79 ^e , 80 ^e , 81 ^e Bie) III ^e Gr (82 ^e , 83 ^e , 84 ^e Bie) IV ^e Gr (5 ^e Bie M.V.D., 5 ^e Bie acc.)
	11 D.I.	11 ^e artillerie	I ^e Gr (85 ^e , 86 ^e , 87 ^e Bie) II ^e Gr (88 ^e , 89 ^e , 90 ^e Bie) III ^e Gr Ob. 120 (1 ^e , 2 ^e Bie) IV ^e Gr (11 ^e Bie M.V.D., 11 ^e Bie acc.)
		17 ^e artillerie	I ^e Gr C. 105L (1 ^e , 2 ^e , 3 ^e Bie) II ^e Gr Ob. 155 S. (1 ^e , 2 ^e Bie) III ^e Gr Ob. 6" (1 ^e , 2 ^e , 3 ^e Bie)
6 D.A.	6 D.I.	6 ^e artillerie	I ^e Gr (94 ^e , 95 ^e , 96 ^e Bie) II ^e Gr (97 ^e , 98 ^e , 99 ^e Bie) III ^e Gr (100 ^e , 101 ^e , 102 ^e Bie) IV ^e Gr (6 ^e Bie M.V.D., 6 ^e Bie acc.)
	12 D.I.	12 ^e artillerie	I ^e Gr (103 ^e , 104 ^e , 105 ^e Bie) II ^e Gr (106 ^e , 107 ^e , 108 ^e Bie) III ^e Gr (109 ^e , 110 ^e , 111 ^e Bie) IV ^e Gr Ob. 105A (1 ^e , 2 ^e , 3 ^e Bie) V ^e Gr (12 ^e Bie M.V.D., 12 ^e Bie acc.)
		18 ^e artillerie	I ^e Gr C. 105L (1 ^e , 2 ^e , 3 ^e Bie) II ^e Gr Ob. 155 S. (1 ^e , 2 ^e Bie) III ^e Gr Ob. 6" (1 ^e , 2 ^e , 3 ^e Bie)

Genie

Ook de genie ondergaat een laatste reorganisatie, waarbij het niveau “regiment” opnieuw wordt afgeschaft. De zes compagnieën waarover elke legerdivisie beschikt, zijn nu niet meer over twee bataljons met elk drie compagnieën verdeeld, maar wel over drie bataljons met elk twee compagnieën. Eén bataljon is bij elke infanteriedivisie ingedeeld en het derde bataljon wordt op het niveau van de legerdivisie ingezet. Van de zes bataljons op het niveau van de legerdivisie beschikken enkel het XIIIe bataljon van de 1e legerdivisie en het XVIe bataljon van de 4e legerdivisie over de voorziene twee geniecompagnieën. Bij de andere vier legerdivisies wordt de tweede geniecompagnie voorlopig door een compagnie “auxiliares du génie” (hulpcompagnie van de genie) vervangen.

1 D.A.	1 D.I.	I ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie)	4 D.A.	4 D.I.	IV ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie)
	7 D.I.	VII ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie)		10 D.I.	X ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie)
		XIII ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie)			XVI ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie)
		compagnie telegrafisten			compagnie telegrafisten
		peloton zoeklichten			peloton zoeklichten
		peloton fonteiniers			peloton fonteiniers
2 D.A.	2 D.I.	II ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie)	5 D.A.	5 D.I.	V ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie)
	8 D.I.	VI ^e II Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie)		11 D.I.	XI ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie)
		XIV ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie Aux.)			XVII ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie Aux.)
		compagnie telegrafisten			compagnie telegrafisten
		peloton zoeklichten			peloton zoeklichten
		peloton fonteiniers			peloton fonteiniers
3 D.A.	3 D.I.	III ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie)	6 D.A.	6 D.I.	VI ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie)
	9 D.I.	IX ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie)		12 D.I.	XII ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie)
		XV ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie Aux.)			XVIII ^e Bn genie (1 ^e Cie, 2 ^e Cie Aux.)
		compagnie telegrafisten			compagnie telegrafisten
		peloton zoeklichten			peloton zoeklichten
		peloton fonteiniers			peloton fonteiniers
cavaleriedivisie		compagnie pioniers-pontoniers-wielrijders			
		peloton telegrafisten-wielrijders			
		peloton fonteiniers			

1. De 3 D.A. en de 4 D.A., initieel medeverantwoordelijk voor de verdediging van de Versterkte Positie Luik (Position fortifiée de Liège - P.F.L.) en de Versterkte Positie Namen (Position fortifiée de Namur - P.F.N.), hebben een extra gemengde brigade.
2. De bataljons van de 13e gemengde brigade bestaan slechts uit drie compagnieën, maar de compagnieën tellen vier pelotons. De twee regimenten van de 14e gemengde brigade tellen elk vier bataljons en deze bestaan, evenals bij de 13e gemengde brigade, uit drie compagnieën met elk vier pelotons.
3. De mitrailleurcompagnie van het 10e linieregiment is gekazerneerd in Namen en bevindt zich dus niet bij de staf van het regiment, zoals bij de andere regimenten wel het geval is.
4. De cavaleristen van de oudere militieklassen 1899 tot en met 1905 zijn bij hun overgang naar de reserve al opnieuw bij één van de vervoerkorpsen ingedeeld.
5. Tenzij anders vermeld, zijn de batterijen uitgerust met C. 75 TR. Soms wordt bij een batterij of een peloton het aantal vuurmonden in kleinere letters tussen haakjes vermeld.
6. Na de slag aan de IJzer en de stabilisatie van het front wordt pijnlijk duidelijk dat het veldleger bijna zijn ganse ondersteunende infrastructuur (oefenterreinen, opleidingsscholen, depots, werkplaatsen, enz.) in bezet België heeft moeten achterlaten. Tevens staat het leger voor de immense opgave om de geïmproviseerde stellingen achter de onder water gezette gebieden in de IJzervallei te vervangen door een degelijke, ook in de diepte uitgebouwde gevechtlijn met loopgraven, verbindingsgangen, schuilplaatsen en artillerieposities. Dit alles kan onmogelijk enkel door de genie gerealiseerd worden.
De legerleiding wordt bovendien geconfronteerd met een ander probleem, namelijk de inzet van de oudere vestingsoldaten die niet geschikt zijn voor frontdienst. Door het creëren van hulptroepen onder de vorm van arbeiderscompagnieën kunnen beide problemen tegelijkertijd worden aangepakt. In eerste instantie wordt één compagnie aan het geniebataljon van iedere legerdivisie toegevoegd. Deze compagnieën worden hoofdzakelijk ingezet voor het uitbouwen van de frontlijn.
Maar de behoefte aan arbeidskrachten achter het front is zeker even groot. Vele van de onverharde wegen achter de IJzer zijn veranderd in modderstromen en zelfs de verharde wegen kunnen het vele zware verkeer niet aan. Met de overblijvende vestingsoldaten worden extra compagnieën gevormd om de communicatielijnen te verbeteren.
In augustus 1915 worden de arbeiderscompagnieën ingedeeld bij de nieuw opgerichte "troupe auxiliaires du génie - T.A.G." en krijgen de naam "compagnies auxiliaires du génie - Cie A.G.".
In december 1914 zijn 16 compagnieën beschikbaar. In mei 1915 zijn het er al 56, verdeeld in drie groeperingen waarvan er één voor het Britse leger en één voor het Franse leger werkt. Gedurende de rest van de oorlog wordt de organisatie, sedert begin 1916 het "corps des troupes auxiliaires du génie - C.T.A.G.", steeds verder uitgebouwd.
7. De door de krijgsraad tot gevangenisstraf veroordeelden mogen, nadat ze drie maanden van hun straf hebben uitgezeten, een verzoek aan hun korpscommandant richten om opnieuw aan het front te worden ingezet. Op basis van het advies van o.a. de krijgsauditeur bestaan drie mogelijkheden: het verzoek wordt geweigerd, een terugkeer naar de eenheid met opschorting van straf wordt toegestaan of er wordt een overplaatsing naar één van de nieuwe eerherstelcompagnieën bevolen (compagnie de réhabilitation - Rh), die geleidelijk in elke legerdivisie worden opgericht. Deze eerherstelcompagnieën zijn gewapende eenheden die voor normale gevechtsoopdrachten worden ingezet. Vóór hun overplaatsing naar een eerherstelcompagnie worden de gestraften eerst opnieuw uitgerust en getraind in het "peloton d'alimentation de la compagnie de réhabilitation" in het kamp-Ruchard. Vanaf november 1915 wordt dit peloton tot een compagnie uitgebreid. In april 1916 ontstaat een tweede compagnie in Challes bij Parigné-l'Éveque.
8. In totaal worden 56 dergelijke kanonnen geleverd. Met de andere stukken wordt in maart 1915, met personeel afkomstig uit alle artillerieregimenten, het 7e B.F.A. (7th Belgian Field Artillery) opgericht, bestaande uit twee groepen met elk drie batterijen. Het 7e B.F.A. steunt Britse eenheden rond Ieper gedurende de periode mei 1915 - mei 1917. Dit regiment behoort tot de gevechtseenheden die niet bij één van de Belgische divisies zijn ingedeeld. Op 10 december 1916, wanneer de zes artillerieregimenten bij de legerdivisies ontdeubeld worden en dus een 7e artillerieregiment bij de 1 D.A. wordt gevormd, verandert de naam van "7e B.F.A." in "13e B.F.A." om verwarring te vermijden. Dit speciale regiment staat gedurende zijn volledige bestaan uitsluitend in dienst van het Britse leger in de streek van Ieper. Het wordt ontbonden op 17 mei 1917 en het personeel wordt dan naar de andere Belgische artillerieregimenten overgeplaatst.
9. De eerste aanzet voor de zware artillerie, die vóór de oorlog in het Belgische arsenaal totaal ontbreekt en onmiddellijk sterk gemist wordt, verschijnt door snel twee groepen zware houwitser (groupe obusiers lourds - G.O.L.) te improviseren, met elk drie batterijen. De ene groep wordt gevormd met twaalf Krupp/Cockerill 15c L/16-houwitser die vóór de oorlog als onderdeel van de bescherming

van Antwerpen voor de verdediging van de Schelde werden aangekocht. Deze groep heeft echter slechts 1.200 projectielen en geen munitiecaissons ter beschikking. De voortreinen zijn enkel bedoeld om de stukken lokaal te verplaatsen en hebben ook geen munitiekoffer. Paarden of tuig om paarden in te spannen ontbreken eveneens. Maar geen nood! Met een aantal platte wagens uit de haven om de karige munitie te vervoeren en de nodige natiepaarden met geïmproviseerd tuig om alles te trekken wordt het probleem voorlopig opgelost. Deze eerste G.O.L. neemt al deel aan de eerste uitval uit Antwerpen. Een tweede G.O.L. wordt gevormd met twaalf Schneider 150 mm TR-houwitser die de Belgische regering snel bij de Franse firma Schneider aankoopt. Deze groep is net op tijd operationeel om deel te nemen aan de tweede uitval uit Antwerpen. Begin 1916 worden de G.O.L. - door verdere aankopen en gebruik van buitgemaakte Duitse stukken zijn het er ondertussen al vier - samengevoegd tot het regiment zware artillerie (régiment d'artillerie lourde - R.A.L.). Omdat het R.A.L., ondertussen uitgegroeid tot zes groepen, te omvangrijk wordt, beslist de legerleiding begin 1917 om het regiment op te splitsen in een 1e R.A.L. en een 2e R.A.L. (met de zwaarste legerartillerie), die samengevoegd worden in een brigade zware artillerie (brigade d'artillerie lourde - B.A.L.).

Begin 1918 wordt de brigade zware artillerie grondig gereorganiseerd, waarbij de zware veldhouwitser van kaliber 150, waaronder de Ob. 149,1 K., de Ob. 150 S., de Ob. 150A-02 en de Ob. 150A-13, naar de nieuw opgerichte regimenten zware veldartillerie op het niveau van de legerdivisie (13e, 14e, 15e, 16e, 17e en 18e artillerie) worden overgeplaatst.

De overblijvende stukken, nu allemaal van het type behorende tot de zware legerartillerie, worden verdeeld over de B.A.L. op basis van de opdrachten waarvoor ze geschikt zijn:

- 1 R.A.L. ontvangt de zware kanonnen bestemd voor interdictie- en tegenbatterijvuur;
- 2 R.A.L. krijgt de zware houwitser en mortieren bestemd voor vernietigingsvuur.

10. Deze bataljons zijn eenheden in de legerdivisies waar de soldaten die van de vormingscentra komen vanaf 1917 nog een aanvullende opleiding krijgen. Deze bataljons, georganiseerd zoals een gewoon infanteriebataljon, zijn ook de eerste reserve voor de regimenten van de infanteriedivisies.